

СТАНОВИЩЕ

от д-р Желязка Димитрова Райкова - професор в Пловдивския университет
„Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
по област на висше образование 1. Педагогически науки
Професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по...
Научна специалност Методика на обучението по химия

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 40 от 14.05. 2021г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Обща и неорганична химия с методика на обучението по химия“ към Химически факултет, като кандидат като кандидат участва д-р Йорданка Петрова Стефанова, гл. асистент в същата катедра.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № Р33-3163/13.07.2021 г. на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на Научно жури.

Представеният от д-р Йорданка Стефанова комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва всички необходими документи.

Кандидатът д-р Стефанова е приложила общо **22** научни труда, от които **2** монографии, **6** статии в реферирани и индексирани издания, **14** статии в нереперирани научни издания. Публикувани са **4** учебни пособия в съавторство и **1** самостоятелно – всички издадени от УИ „П. Хилендарски“. Приложени са и документи за участие в два национални и четири университетски проекта, **4** участия в семинари и обучения; **9** участия в научни конференции и симпозиуми.

Гл. ас д-р Йорданка Стефанова е завършила Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", специалност „Химия и учител по химия и физика“ през 1987 г. Работила е две години като учител в основно училище, което е добра основа за професионалното ѝ развитие като учен в областта на методиката на обучението по химия. От 1989 г. до момента е на работа като преподавател в Химически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2008 г. придобива ОНС „доктор“ по научна специалност Методика на обучението по химия като защитава дисертация на тема „Обяснението в обучението по химия“.

Научните ѝ интереси са в областта, за която е обявен конкурса - методиката на обучението по химия.

Високата оценка на учебно-педагогическата дейност и на подготовката на кандидатката за длъжността „доцент“ може да бъде аргументирана с професионалната ѝ ангажираност по изпълнение на задължителния преподавателски норматив, с доброволно участие в Център за химични демонстрации и компетентното ѝ отношение към работата със студентите, бъдещи учители по химия.

Научноизследователската ѝ дейност, свързана с работата по проекти, както и на самостоятелно организирани научни проучвания, е потвърждение на професионалните възможности на д-р Стефанова в научната област на конкурса. Високата ми оценка на научно-приложната дейност на кандидатката е резултат от анализ на научните трудове и установените научни приноси.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност на кандидата

Учебната дейност на д-р Йорданка Стефанова е свързана предимно с учебни дисциплини, които имат отношение към направлението на конкурса. Тя участва активно в изготвянето на учебни програми (6 бр.), в разработването на 3 лекционни курса - „Съвременни образователни технологии в обучението“, „Училищно законодателство и учебна документация“, „Методика на обучението в профилираната подготовка по химия“, в ръководството на една магистърска програма и е научен ръководител на един докторант. Всичко това е показател за добър преподавателски и организационен опит.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Основните научноизследователски акценти в публикациите на д-р Стефанова са:

- *Формиране и развитие на научна грамотност (Публикации № 1, 2, 11, 14, 16)*

Д-р Стефанова е анализирала учебна документация по химия по отношение на мястото и значението на природонаучната грамотност в нея. Провела е интересно проучване за представите за научна грамотност на учители и на студенти, бъдещи учители по химия. Резултатите могат да се разгледат като принос за обогатяване на теорията на методиката на обучение по химия и да бъдат полезни за бъдещи изследователи в тази област и практикуващи учители.

- *Приложение на конструктивистки подход в обучението по химия (Публикации № 4, 6, 13, 15, 18)*

Конструктивистката теория има голямо приложение при изучаването на природни науки и интересът на кандидатката към тази тема е закономерен. Оценявам като положителен принос предложените от нея методически модели, основани на конструктивистки идеи за обяснение и описание на познавателни проблеми при изучаване на химичните явления. Споделеният опит на д-р Стефанова за организиране на съвременно обучение по химия в средното училище е ценен и полезен.

- *Формиране и развитие на ключови компетентности (Публикации № 5, 8 и 9)*

Съвременната концепцията за ключовите компетентности намира място сред научните интереси на д-р Стефанова. В последните си публикации тя отразява резултати от предприетото изследване на тази тема и предлага идеи за формиране на ключови компетентности при изучаването на химия в средното училище. Предполагам, че насоките за бъдещото научноизследователско развитие на кандидатката ще са свързани с тази тема.

- *Обяснението в обучението по химия (Публикации № 3 и 10)*

По тази тематика д-р Стефанова работи от времето, когато е изготвяла докторската си теза. Значението на обяснението в изучаването на природни науки е неоспоримо. Предложените методически модели за индуктивно и дедуктивно обяснение на химични факти, понятия и закономерности, включени в училищния курс оценявам като полезни и с приносен характер за методиката на обучението по химия.

Представената монография „Съвременни образователни технологии в обучението по химия и опазване на околната среда“ обобщава изследователския и преподавателския опит на д-р Стефанова. Като рецензент на книгата имах възможността да я прочета по-задълбочено и да обсъдя с автора някои от идеите в нея. Монографията разглежда актуални въпроси за състоянието и за някои тенденции в педагогика на обучението по химия, разгледани в контекста на обучението по химия в българското училище. На основата на конструктивистката парадигма се разглежда проблема за личностно-ориентираните образователни технологии и тяхното съчетаване с характерните особености при изучаването на учебния предмет Химия и опазване на околната среда. Споделят се много примери, които илюстрират описаните тех-

нологични решения. Това определя практическата ценност на монографията и я прави полезна за учителите по химия и за изследователи в областта на методиката на обучението по химия.

Като цяло може да се даде висока оценка на представена от д-р Стефанова научна и научно-приложна продукция в областта на методиката на обучението по химия. Като подкрепа за тази цялостна преценка на научните приноси, може да се посочи факта, че трудове на кандидатката са били цитирани в 13 публикации.

Представената справка за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „Доцент“ показва, че кандидатката напълно покрива изискванията по различните групи показатели. Прегледът на достоверността на представените данни и доказателства ме убеждава в тяхната правдивост и коректност.

2. Критични забележки и препоръки

Към научно-преподавателската дейност на кандидатката имам следната препоръка: В бъдещото си професионално развитие е добре д-р Стефанова да обвърже своите научно-изследователски усилия за проучване на съвременните образователни технологии в по-тясна връзка с нарасналите възможности на ИКТ (например обучението с мобилни устройства и чрез облачните технологии).

С д-р Йорданка Стефанова работя заедно от постъпването ѝ на работа в университета, когато първоначално бяхме членове на една обща за университета катедра „Методика на обучението“. През годините сме имали отлични колегиални отношения и съвместната ни работа ме убеди, че тя е дисциплиниран и целенасочен изследовател, етичен и уважаван колега.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от **гл. ас. д-р Йорданка Петрова Стефанова отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатката в конкурса е представила **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като по-голяма част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на *д-р Йорданка Петрова Стефанова* е **несъмнена**.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своето **положително заключение** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Физико-технологичния факултет за избор на *д-р Йорданка Петрова Стефанова* на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по.. (Методика на обучението по химия).

07.09. 2021 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Желязка Райкова